

עבדיה

(VULGO: ABDIÁŠ)

SLOVNÍK A POZNÁMKY

OD

TH. DR. C. FRANT. KARBANA,

KATECHETY V PLZENCI.

V PLZENCI

NÁKLADEM VLASTNÍM.

1903.

עבדיה

(VULGO: ABDIÁŠ)

SLOVNÍK A POZNÁMKY

OD

TH. DR. C. FRANT. KARBANA,

KATECHETY V PLZENCI.

V PLZENCI

NÁKLADEM VLASTNÍM.

1903.

Od téhož spisovatele vyšla následující díla:

1. První hebrejsko-český slovník 20 kr.
2. Arabsky čísti a psáti 25 kr.
3. Syrsky čísti a psáti 25 kr.
4. Porta linguarum orientalium 20 kr.
5. רות (slovník) 28 kr.
6. עֵבְרִית (slovník) 20 kr.
8. בְּרֵאשִׁית (slovník) právě v tisku 55 kr.

Pisatel.

עֲבַדְיָה (vl. služebník Hospodinův) Obadjáh (vulgo Abdiáš) byl jedním ze 12 malých prorokův. Nám uchovalo se jeho jméno a proroctví proti Edomu. Hlubokým mlčením zakryty jsou: čas, místo a vlast jeho. U sv. otců nalézáme několik tradic ze židovstva adoptovaných. Tak vypravuje Efraem, že Obadjáh pocházel ze Sichéma a prorokoval za Hoseáše, Joële a Amosa. S Efraemen souhlasí Theodoret i synagoga.

Sv. Jeroným, který nejprvé pokusil se o překlad Obadjáha použil rabbinické tradice a pravil a něm: „Hunc aiunt esse Hebraei, qui sub rege Achab et impiissima Jezabel (916—896) pavit centum prophetas in specubus, qui non curvaverunt genu Baal et de septem millibus erant, quos Elias arguitur ignorasse, sepulchrum eius usque hodie cum mausoleo Helisaei prophetae et baptistae Joanis in Sebaste veneratione habetur, quae olim Samaria dicebatur.“ Než málo této tradici důvěřoval a v commentáři k Hoseášovi, Hoseáše, Isaijáše, Joële a Amose vrstevníky nazývá.

Obsah.

Edom, odvěký nepřítel Jisraële ukázal se i při obležení Jerušalam-u nepřátelským; proto ohlásil mu prorok záhubu; pevnosti na skalách nebudou s to jej zachrániti; nebot den Páně jest všem národům blížek, na ně přijde osud, který Jisraële stihl. Jehúdah opět povstane edomské vyhladí a rozdělí si všechny kolem ležící země.

Čas

určuji novější vykladatelé z obsahu proroctví, které jest příbuzné s proroctvím v Jeremiáši v. hl. 49, v. 7—22 uvedeným, kde osud Edomu (hřích, pýcha a konec) se líčí, rovněž jest příbuzné s kresbou Joëlovou hl. II, v. 3; III, v. 5; IV, v. 3 a 19, kde historicky osud Jehúdah-ův jest líčen.

U porovnání s Joël-em jest naše proroctví nápodobeno a vzhledem k Jeremiáši, který starší proroctví do svých vplétal, by důvěru v jich vyplnění pozvedl, jest proroctví Obadjáhovo originálem. Jest tudíž Obadjáh starší Jeremiáše, ježto tento jen prastará a v zapomenutí upadlá proroctví uvéstí mohl, nikoli proroctví svých vrstevníků. Ježto Jeremiáš proroctví proti Edomu ještě před zkázou Jerusaléma hlásal vysvitá z toho, že naše proroctví nemá na zřeteli poslední katastrofu, která Jerusalém stihla, ale že se vztahuje na zpusťování od chaldejských učiněné. To jest ovšem negativním výsledkem, tak jako porovnání s Joëlem ku kladnému výsledku vede.

Z toho následuje, že oba proroci měli na zřeteli jeden a týž osud Judska. Historické tahy mají u nich až nápadnou ne však nahodilou podobnost a poněvadž Obadjáh pouhou nápodobeninou jest plyne z toho, že musil býti mladším Joële; ne že by jinou katastrofu Judovu líčil. Historické tahy mohou též od vrstevníků býti vypůjčeny a užity, můžeme tudíž Obadjáha zvatí žákem Joëlovým.

Jak úzce spolu jdou vysvitá z Joële hl. III.

V. 5 nebo stříbro mé a zlato vzali jste . . . V. 6 a syny Judské i syny Jerusalémské prodali jste synům Javánským, abyste je daleko učinili od končin jejich. — V. 7. Hle! já vzbudim je z místa, v němž jste prodali je . . .

A z Obadjáha v. 19 a 20 a zdědí ti, kteří jsou na poledne horu Esau . . . a přestěhování jerusalémské, které jest v Sefarad zdědí města jihu.

Jevaním (synové Javan-u) jsou řekové jonští, sídlící na ostrovech moře aegaejského a západním pobřeží malé Asie až k pontu euxinu. Touž krajinu i sv. Jeroným zve dle výkladu svého učitele hebrejštiny Sefarad (Bosporus). V klínovém nápisu u Nieuhra Sefarad položeno jest mezi Kappadocii a Jonii (thrácký Bospor).

Dějepisné narážky v Joëli poukazují na pohromy, které zastihly Judu v Jerusalémě za krále Jorama (889—883) on sám psal asi svá proroctví za nezletilosti Joase (878—838), za vlády velekněze Jojady.

Je-li tudíž Obadjáh o několik desetiletí mladším, pak mohl Edom za slabého Joasa své zpupnosti a nenávisti úzdu popustiti, což našim prorokům podnět dalo ku výhružným proroctvím.

עבְרִיָּה

Hlava I.

V. 1. חִוּן c. חִוּן m. vidění, obraz, zjevení; — עבְרִיָּה (služebník Boží) Im. vl. Obadjáh (vulg. Abdiáš); — כֹּה tak, takto; — אָמַר impf. יֹאמֵר inf. c. אָמַר řekl, pravil (uvádí řeč přímou); — אָרוֹן pl. אֲרוֹנִים vládců, pán; אֲרוֹנֵי (též אֲרֹנֵי) m. vládnoucí, koncovka adj. אֲרוֹנֵי byla později nahrazena adj. konc. אֲרוֹנֵי; — יְהוָה Im. vl. Boha hebrejského od הָיָה byl; následuje po אֲרֹנֵי a obdrželo samohlásky slova אֱלֹהִים; — לָ k, ke, ku, též značka dat.; — אָדָם (אָדָם) bližnec Jákobův vl. עָשָׂו t. j. chlupatý zvaný; potom jméno jeho potomků, kteří jiho východně od Palestýny bydlili, f. jméno země, kterou obývali; — שְׂמוּעָה (c. שְׂמוּעָת pl. עוֹת—) zpráva, zvěst, poučení; — שָׁמַע impf. יִשְׁמַע pozor dal, slyšel; — אַתְּ vl. s, se; מֵאֵת od; — אֵי a, i; — צָר (od צָוַר impf. יִצְוֹר ovázal, Hif. utiskoval, měl bolesti) bolest; stěžej; posel; obraz; modla; — בָּ v, ve; — גּוֹי pl. גּוֹיִם národ, pl. o pohanech; — שָׁלַח impf. יִשְׁלַח poslal; Pu. byl poslán, propuštěn, zahnán; — קָם impf. יִקָּם imperat. קָם i קוּמָה (s עַל na něčem stál) vstal, povstal; עַל c. pl. עָלִי od. עָלָה na; ve smyslu nepřátelském: proti; נָקַם impf. יִקָּם inf. נִקְוֹם pomstil se s עַל; — מִלְחָמָה pl. מִלְחָמוֹת boj, bitva, válka; — לָ k, ke, ku, značka dat.; —

V. 2. הִנֵּה hle! ejhle! — קָטָן impf. יִקָּטַן byl malý, nepatrný; adj. קָטָן malý; — נָתַן impf. יִתֵּן dal; — בּוּז impf. יִבּוּז pohrdl, potupil, בּוּזִי potupený; — אַתָּה ty; — מְאֹד velmi, příliš; —

V. 3. דָּוָן c. דָּוָן pýcha; — לֵב pl. לְבוֹת srdce; — נָשָׂא impf. יִשָּׂא pozvedl, Hif. pozdvihl; — שָׁכַן impf. יִשְׁכֵּן part. שֹׁכֵן přebýval, bydlil; — חֲגִי pl. c. חֲגֵי rozsedlina skalní; — סֵלַע pl. סֵלְעִים skála; Im. vl. edomského hl. města (Petra); — מְרוֹם c. מְרוֹם pl. מְרוֹמִים výšina, i vysokost, pýcha, vznešenost; — שָׁבַת (se suff. שְׁבַתִּי) dlení, odpočinek; někdy inf. od. יָשַׁב impf. יָשַׁב seděl; — מִי kdo? — יָרַד fut. יִרַד sestoupil; Hif. הוֹרִיד učinil, by sestoupil, strhl; — אֲרָץ pl. אֲרָצוֹת země; —

V. 4. **אם** kdyby; **גָּבַהַ** impf. **יִגְבֶּהַ** byl vysoký, byl povznesen; Hif. **הִגְבִּיחַ** vysokým učinil, vznesl se intr.; — **כַּ** jako; — **נָשָׂר** pl. **נִשְׂרִים** orlice; — **בֵּין** mezi; — **כּוֹכַב** pl. **כּוֹכְבִים** hvězda, obrazně: vznešený; — **שָׁם** (שָׁמָּה) impf. **שָׁמוּ** položil, postavil; — **כֵּן** pl. **כְּנִים** obydlí, hnízdo; — **מִשָּׁם** odtud; — **יָרַד** impf. **יָרַד** sestoupil; Hif. **הוֹרִיד** snesl dolu; strhl; — **נָאָם** impf. **יִנְאָם** mluvil, pravil; part. pass. **נֹאָם** c. **נָאָם** výrok. —

V. 5. **גָּנַב** pl. **גַּנְבִים** m. zloděj — **יִגְנַב** impf. **יִגְנַב** ukradl; — **בּוֹא** impf. **בָּא** vešel; — **שָׂרַד** lupič, od **שָׂרַד** impf. **שָׂרַד** poškodil; — **לַיִל** s **הַ** parag. **לַיִלָה** pl. **לַיִלוֹת** noc; — **אֵיךְ** jak, kterak; — **דָּמָם** byl tich, mlčel, impf. **יָדַם**, **יָדַם**; Nif. **נָדַם** pass. **נִדְמָה**; — **הֲלוֹא** zda ne; — **דֵּי** c. **דֵּי** dostatek, potřeba; **דָּיִם** potřebu svou t. j. kolik oni potřebují; — **בָּצַר** impf. **יִבְצֹר** uřízl (hrozen); **בָּצַר** vinař, sběrač vína; — **שָׂאַר** byl zbylý; Hif. **הִשְׂאִיר** ponechal; — **עַלְלוֹת** paběrky (vína); —

V. 6. **הִפֵּשׁ** impf. **יִהַפֵּשׁ** prohledal; Nif. prohledán byl; — **עֶשׂוֹ** Im. vl. Esáv (vl. chlupatý) syn Izákův; jm. vl. jeho potomkův; — **בָּעָה** impf. **יִבְעָה** vytékal; Nif. byl hledán; — **מִצְפֵּן** pl. **מִצְפְּנִים** skryté místo. —

V. 7. **עַד** až ku; — **גְּבוּל** hranice, pomezí; — **שָׁלַח** poslal, Hif. **הִשְׁלִיךְ**; — **כָּל־** všecek; — **אִישׁ** pl. **אֲנָשִׁים** muž; — **בְּרִית** smlouva; — **נָשָׂא** Hif. **הִשְׂיֵא** zklamal, svedl (posmíval se); — **יָכַל** impf. od Hof. **יִכַּל** mohl, zmohl, přemohl; — **שְׁלוֹם** adj. bezúhonmý, zdravý, subst. blaho, pokoj; — **לָחֵם** fut. **יִלָּחֵם** jedl; **שׁוּם** položil, impf. **יָשׁוּם**; — **מְזוּר** léčka, síť, úklad; — **תַּחַת** pod; — **אֵין** není; **תְּבוּנָה** opatrnost; —

V. 8. **הֲלוֹא** zda ne; — **יּוֹם** pl. **יָמִים** den; — **הוּא** tento; — **נָאָם** impf. **יִנְאָם** part. pass. **נֹאָם** výrok; řekl; — **אָבַד** impf. **יִאָבַד** zašel, Hif. vyhubil; — **חָכָם** pl. **חֲכָמִים** moudrý, subst. mudre; — **אֶדוּם** n. p. f. Idumäa, Edom; **תְּבוּנָה** opatrnost; — **הָרַ** pl. **הָרִים** hora; —

V. 9. **תַּת** impf. **יִתַּת** bál se; — **גְּבוּר** silný; hrdina; — **תִּימָן** jih, poledne; — **לִמְעַן** aby s impf.; — **כָּרַת** vyhubil; **קָטַל** impf. **יִקְטַל** usmrtil; —

V. 10. **מִן** pro; — **הָמָס** násilnost, od slov. **הָמָס** byl násilným; — **אָח** bratr; pl. **אֲחָיִם**; — **יַעֲקֹב** (patu držící) Jaakob; — **נָכַם** skryl; — **בוֹשָׁה** f. zahanbení; — **כָּרַת** vyhubil; — **עֹלָם** m. věčnost; —

V. 11. **עָמַד** impf. **יַעֲמַד** postavil se, vystoupil s **מִן**; — **נָגַד** proti (vl. z protějška); **שׁוּב** pronásledoval; jimal; — **זָר** part. (od **זָר**) cizí; cizinec; — **חַיִל** c. **חַיִל** síla, moc, vojsko; — **נִגְרִי** pl. **נִגְרִים** cizozemec; — **בּוֹא** vešel; — **שַׁעַר** brána; pl. **שַׁעֲרִים**; — **עַל־** nad, o; — **יְרוּשָׁלַם** (vl. místo pokoje) Jerušalajim; — **יָרָה** (imper. **יָרֵד**) vrhl, Pi. **יָרָה** metal los; — **גּוֹרְלוֹת** pl. **גּוֹרְלוֹת** malý kámen, los; — **גַּם** také, i; — **אָתָּה** ty m.; — **כַּ** jako; — **אָחֵר** c. **אָחֵר** jeden; — **הֵם** oni; —

V. 12. **אֵל** ne; — **רָאָה** impf. **יִרְאָה** hleděl; **שׁוּב** impf. **יִשׁוּב** pohlédl; —

בָּ v, ve; — יוֹם den, pl. יָמִים; — אָח bratr, pl. אָחִים; — נָכַר byl cizím; נָכַר putování; — שָׂמַח impf. יִשְׂמַח s לֵךְ veseliti se nad; — בֵּן syn, pl. בָּנִים; — יְהוּדָה (velebený) Jehúdah, syn Jákobův; jm. kmene i země; — אָבֵר zhouba; od אָבַר zhubil; — גָּדַל (גָּדַל) impf. יִגְדַל stal se velikým; Pi. učinil velikým; zvelebil; — פִּי ústa, פִּי moje ústa; — צָר úzký; f. צָרָה úzká, stísněná, subst. f. úzkost; —

V. 13. בּוֹא vešel; — בָּ v, do; — שַׁעַר pl. שַׁעֲרִים brána; — עַם pl. עַמִּים národ; lid; — אִיד nesčestí, pád, zkáza; — רָאָה impf. יִרְאֵה hleděl; s opovržením pohlédl; — גַּם také; אָתָּה m. ty; — רָע zlý; f. רָעָה; subst. f. zlo; nesčestí; — שָׁלַח poslal; —

V. 14. בָּ v, proti; — הִיל c. הִיל pl. הִילִים síla, moc; vojsko; — עָמַד impf. יַעֲמַד stanul; — עַל nad; v; při; — פָּרַק východí cesty; rozcestí; — לֵךְ opisuje větu účelnou; — פָּרַת impf. יִפְרֹת odsekl; Hif. הִפְרִית zničil; — אָת־זֶה značka accus.; — פָּלִיט (vl. adj.) m. utečenec; — סָגַר impf. יִסְגֹר uzavřel; — שָׂרִיד pl. שְׂרִידִים ostatní, uniklý; — צָרָה f. (od צָר úzký) subst. úzkost; —

V. 15. כִּי nebot; — קָרוֹב pl. קְרוֹבִים blížký; — יוֹם den, pl. יָמִים; — יְהוָה Im. vl. Boha (od הָוָה byl); — עַל-נָא nad, na; — כָּל-נָא všecek; — גּוֹי pl. גּוֹיִם vl. tělo; bytosť; pl. národové (pohanští); — כָּאֵשֶׁר jak; — עָשָׂה impf. יַעֲשֶׂה učinil; — גְּמוּלָה (pl. גְּמוּלוֹת) odplata; — שׁוּב impf. יִשׁוּב obrátil se; — בָּ v, na; — רֹאשׁ hlava, pl. רִאשִׁים; —

V. 16. כִּי nebot; — כָּאֵשֶׁר jak; — שָׁתָה pil impf. יִשְׁתֶּה pít; — עַל nad, na; — הָרָה pl. הָרִים hora; — קָדַשׁ pl. קְדוּשִׁים svatý; — שָׁתָה pil, impf. יִשְׁתֶּה, apoc. יִשְׁתֶּה; כָּל-נָא všecek; גּוֹי pl. גּוֹיִם pl. národové (o pohanec); — תָּמִיד stálost, ustavičnosť; ustavičně adv.; — לָעָה mluvil (špatně); — הָיָה impf. יִהְיֶה apoc. יִהְיֶה byl; — כָּ jako; לֹא ne; —

V. 17. הָרָה hora, pl. הָרִים; — צִיּוֹן (vl. suché místo) Im. vl. pahorku Zizjon; v prorockých částech místo Jeruzalém; — הָיָה impf. יִהְיֶה apoc. יִהְיֶה byl; — פְּלִיטָה útek, spasení; — קָדַשׁ pl. קְדוּשִׁים svatý; — יָרַשׁ impf. יִירַשׁ uchoпил, uchvátil; dědil, vládl; Nif. נִירַשׁ o majetek byl oloupen; — בֵּית c. בֵּית pl. בָּתִּים dům; — מוֹרֵשׁ (pl. c. מוֹרְשֵׁי) jmění, statek; —

V. 18. אֵשׁ oheň; — יוֹסֵף (množitel) Im. vl. syna Jakobova: Josef; — לָהֶבֶת pl. לְהֹבֹת plamen; — לָקַח strniště; — דָּלַק, impf. יִדְלַק hořel; — אָכַל impf. יִאֲכַל pohltil, jedl; — שָׂרִיד m. zůstatek; לֵךְ z — דָּבַר vl. řadil; sil; mluvil; —

V. 19. יָרַשׁ impf. יִירַשׁ dědil; — נֶגֶד před; — שְׁפֵלָה f. místo nízké; הַשְּׂפֵלָה kraj mezi Joppou a Egyptem; Šefelah; — שָׂרָה m. (c. שָׂרָה) pl. שְׂרוֹת pole, kraj; — אֶפְרַיִם Im. vl. Efrajim, syn Josefův; שְׂמֵרוֹן (vrch stráže); Im. vl. hory i města na ni (Sebaste), ve smysla přeneseném Samarsko; —

בְּנֵי־יַמִּין Im. vl. (syn štěstí) Ben-jamin; — גִּלְעָד Im vl. (drsny) Gilád; Im. vl. města i kraje mezi Jabokem a Arnonem.

V. 20. גָּלַת f. převedení, vyhnanství; — חֵיל (חיל) m. příkop; snad od חיל c. חיל síla, vojsko; — זֶה tento; — יִשְׂרָאֵל (bojovník Boží) příjmení Jákobovo a jeho potomkův; — אֲשֶׁר který; — כְּנַעֲנִים pl. כְּנַעֲנִים gent. m. Kenaaniti, Pheničané; — עַד až do; — צָרְפַת (slévárna) Im. vl. Phenického města Zarfát (vulgo Sarepty), (též Francie); גָּלַת přestěhování; — יְרוּשָׁלַם Jerušalami (obydlí pokoje); — סְפָרַד Im. vl. kimmerského Bosporu (taurského poloostrova); dle jiných Hispanie; — עִיר pl. עָרִים město; — נֹגֵב jih, poledne;

V. 21. אָלָה impf. יָעֲלָה vstoupil; — יָשַׁע prostraný byl; Hif. הוֹשִׁיעַ vysvobodil; Nif. נוֹשַׁע byl osvobozen; — שָׁפַט impf. יִשְׁפֹּט soudil; — לֵ וְשֵׁנָה větu účelnou opisuje, aby . . .; — מְלוּכָה f. království.

Vysvětlivky.

אֶדֹם, země zaujímala hornatý pás na jihu moře mrtvého táhnoucí se až ku zálivu elanitskému (moře rudého). Tento hornatý okres zve se též Seir (2. Chr. 25, 11) Dnešní arabové zvou jej el Šera. Vv. století dostal edom jméno: „Palestýna třetí“ a pro zdravé klima a úrodná údolí zván byl: „Palestýna salutaris“. Později zván byl Edom: „Syria Sobal“ a „Arabie třetí“. — Edomští nebo idumejští pochází od Ezav-a, který též אֶדֹם (vl. načervenalý slul, poněvadž načervenalou čočku rád jedl (1. Moš. 25—30) a prvorozenství své za ni prodal. S potomky svými usadil se na pohoří Seir-u a původní obyvatelé Chorriti musili edomitům ustoupiti; zde vyvinuli se edomští v četný a mocný národ, který již za časů Mošehových samostatni králové spravovali. Oni odepřeli Jisraelským průchodu svým územím a veškerého pohostinství, když tito z Egypta (mizrajimu) táhli. Saul, David, Joram, Amasius, Oziáš a Achaz se s nimi v boji utkali a je pokořili. Edomští byli modloslužebníky. Konečně přemohl je Judas Makkabejský a Jan Hyrkán spojil je obřízkou se židy a od toho času stáli pod židovským praefektem. Herodes Veliký, idumejec stal se později vlivem římským králem židovským.

צִיּוֹן (vl. suchý, vyschlý) arab. صَالِيُون, syr. צִיּוֹן Im. vl. původně tvrze na pahrbku, na kterém byl Jerusálém zbudován. Pahrbek ten zvou pak poět. Sionem. Ač často ve starém zákoně děje se o něm zmínka, přec nikde nenalezáme, kde ležel. Sion byl prý královským sídlem Melchizedekovým, který v Sálemu pozdějším Jerušalajim obýval. Později dostal se Sion v držení Jebuzitův, odkud je Jehošua vytlačiti nebyl s to. Teprvé statečností vojevůdce Joaba byli Jebuziti pokořeni (8. roku panování krále Davida) a David vybudoval zdejší tvrz, opevnil ji, obdal zdi s několika branami a nazval vše městem Davidovým které slove též dcerou sionskou nebo i tvrzí sionskou. Největší důležitostí nabyl Sion, když David (אָרוֹן הָאֱלֹהִים) archu Boží tam přenéstí dal; neboť se tam od toho času soustředila nádhera a velebnost Jerušalajima. Šelomoh syn Davidův (שְׁלֹמֹה) postavil si zde proti chrámu palác z cédrů libanských,

v němž nacházel se jeho trůn a soudní síň. Šelomoh spojil náspem Sion s horou Moriah. později král israelský Joas strhl hradby s tohoto náspu, které Usiaš opět opravil a opevnil, opravu této hradby předsevzal později Hiskia, by se proti Sanheribovi ubránil. Herodes dal postavit na místě starého paláce Davidova nový a zřídil zde tři věže, z nichž jedna Hippicus, druhá Phasaila třetí Mariamne slula. Palác Hasmoneů nacházel se později na místě starého paláce Šelohmoh-a. Asi 60. roku po rozboření Jerušalajima Titem, dal Hadrian opravit a ohraditi město než Sion zůstal opuštěn ležeti ladem (Mich. 3, 12 srovn). Brána, která k Sionu dnes vede sluje doposud brána sionská nebo Davidova (arab. Bab en nebi Davud). — Zde stál později chrám apoštolů (ἄγια Σιών) a sice na místě, kde Kristus měl své večeradlo, duch sv. na apoštoly sestoupil a Maria prý zemřela (zde nacházela se původně hrobka Davidova a ostatních králů, než nyní nalézá se tam mešita mohamedánská). Za branou nacházel se též dům Kaifášův nyní klášter arménský. V městě, kde Zebedeovec sv. Jakob st. utrpěl smrti mučnickou nachází se největší chrám sv. Jakuba. Monophysiti celkem asi 20 mají v držení bývalý dům Jana Marka. Na místě, kde stával palác Davidův, později Herodův jest protestantská v čistě gotickém slohu postavená modlitebna (v podobě kříže od r. 1842).

פְּלִשְׁתִּים dle Gen. X, 13 a 14 pocházejí od פְּלִשְׁתִּים, kteří původ mají od מִצְרַיִם, syna Cháмова (חַם). Země, kterou obývali zvana byla פְּלִשְׁתִּים (= שְׁפֵלָה rovina, nížina) a táhla so od Ekronu až ku hranicím Egyptu na pobřeží středomořském. Prorok יְרֵמְיָהוּ (vl. od Boha povýšený) a עֲמוֹס (vl. břímě nesoucí) praví, že přišli פְּלִשְׁתִּים z כְּפַתוֹר (snad dnešní Kréty nebo ostrova Cypru?) do כְּנָעַן (vl. nížina, phoenická) a vypudili odtud הַעֲוִיִּים. Také moře středozemní dostalo po nich jméno יַם פְּלִשְׁתִּים a země, kterou obývali zve se do dnes po nich Palestýnou.

אֶפְרַיִם druhý syn Josefův, kterého Jaakob adoptoval a jemuž před starším Manassesem přednost dal. V kraji Efrajimských nachází se město שַׁמְרוֹן (Samaří) vystavěné od israelskeko krále Omri asi r. 930 př. Kr.

גִּלְעָד jm. kraje a pohoří východně od Jardénu položeného (vl. גִּלְעָד pahorek svědectví, arab. جلعند tvrdý).

צֶרְפֶּת (vulgo Sarepta) město phoenické při břehu יַם פְּלִשְׁתִּים. Zde zdržoval se Eliáš po 3 léta. Dnešní vesnička Surafend (صرفند) jest ještě téhož jména.

Od téhož spisovatele vyšla následující díla:

1. První hebrejsko-český slovník 20 kr.
2. Arabsky čísti a psáti 25 kr.
3. Syrsky čísti a psáti 25 kr.
4. Porta linguarum orientalium 20 kr.
5. רות (slovník) 28 kr.
6. עִבְרִית (slovník) 20 kr.
8. בְּרֵאשִׁית (slovník) právě v tisku 55 kr.